

SAVITRI

Sri Aurobindo

Boek II Het Boek van de Wereldreiziger

**Canto XIII In het Zelf van het
Denkvermogen**

Geschreven door Alok Pandey
Vertaald door Chris Duindam

BOEK TWEE
Het Boek van de Wereldreiziger
Canto Dertien
In het Zelf van het Denkvermogen

Canto XIII In het Zelf van het Denkvermogen

Openingsopmerkingen voor het Canto

Aswapati heeft de laatste piek beklommen van de drievoudige wereld. Maar zijn queeste is niet geëindigd. Hij zoekt de deur of het pad, waardoor hij verder kan gaan. Maar alles, dat hij ziet, is een uitgestrekte onpersoonlijke universaliteit, het Zelf, zoals gereflecteerd in het Denkvermogen. Het wordt over het algemeen Nirguna Samadhi genoemd, een toestand, waarin alles vernietigd is in een opperste stilte van het Zelf. Wanneer we de Werkelijkheid benaderen door het denkvermogen, dan bereikt het deze toestand en beschouwt het als het Hoogste. Het is een Getuige toestand, waarin de wereld niet vernietigd wordt, maar men ziet het voorbij komen voor het getuige Zelf als een cinematografische show. Men is niet betrokken bij de bewegingen van de natuur vanbinnen, zowel als vanbuiten. Dit is geen bevrijding, ofschoon het zich kan verdiepen in de ware bevrijding, die alleen kan komen door nog verder te gaan naar het Onkenbare. In die Hogere toestand is men niet alleen getuige, maar de Ene, waarin alle kettingen en bewegingen van de natuur zijn vernietigd. Aswapati ervaart nu de mentale Purusha, het Getuige Zelf, dat ons helpt om over de getijden te rijden van de Natuur.

Immobiel en Onaangedaan: p. 283

Openingsopmerkingen

Terwijl hij de trap van het bewustzijn beklimt, en door het gebied van de mentale werelden gaat, is Aswapati gearriveerd bij een toestand van een statische onaangedane getuige. Het is een toestand, van waaruit men een sterke en krachtige gelijkmoedigheid ervaart naar de wereld en alles, dat het bevat. Deze gelijkmoedigheid wordt niet geboren uit zwakheid of teleurstelling of onvermogen om de uitdagingen het hoofd te bieden van de wereld, maar uit de kracht van tapasya, waardoor men de trap van het bewustzijn beklommen heeft.

Lege Onaangedane Hemel

Uiteindelijk kwam er een lege onaangedane hemel,
Waar Stilte luisterde naar de kosmische Stem,
Maar niets antwoordde op een miljoen aanroepingen;
De ziel's eindeloze vraag ontmoette met geen antwoord.

Wanneer we het Goddelijke benaderen door middel van het denkvermogen, dan bereiken we een lege onaangedane staat, een uitgestrekte universele onpersoonlijkheid, die het einde lijkt te zijn van alle dingen. In deze toestand is men getuige van de schepping en haar eindeloze uitrolling zonder enige betrekking met of antwoord op de kosmische beweging en beroering. Alle stemmen lijken te eindigen in een uitgestrekte Stilte.

Een diepe beëindiging

Een abrupte conclusie eindigde gretige hoop,
Een diepe beëindiging in een machtige kalmte,
Een finishlijn op de laatste bladzijde van het denken
En een marge en een blanco van woordloze vrede.

Hier ervaart men een diepe kalmte, waarin alles ophoudt. Hier eindigen hoop en bevragingen, alsof de laatste mogelijkheid van denken bereikt was. Hier vindt men de woordloze vrede. Hier lijkt de schepping abrupt te eindigen.

Een enorme Stilstand

Daar kwam de opklimmende hiërarchie van werelden tot stilstand.

De trap van de wereld, die opklimt van materie's plint en basis, leek plotseling te eindigen in die naakte hemel, alsof het het laatste punt was in de ziel's opstijging.

Opperste Ruimte

Hij stond op een wijde boog van opperste Ruimte,
Alleen met een enorm Zelf van het Denkvermogen,
Dat al het leven hield in een uithoek van zijn uitgestrektheden.

Het was de opperste ruimte, waar Aswapati nu alleen stond in een enorm Zelf van het Denkvermogen, dat al het leven in een kleine hoek hield.

Almachtig, onbeweeglijk en afstandelijk,

Almachtig, onbeweeglijk en afstandelijk,
Nam het geen deel aan de wereld, die eraan ontsprong:
Het sloeg geen acht op de lofzangen van victorie,
Het was onverschillig voor zijn eigen nederlagen,
Het hoorde de uitroep van smart en gaf geen teken;
Onpartijdig viel zijn blik op kwaad en goed,
Het zag destructie komen en bewoog zich niet.

Ofschoon deze ruimte of toestand de almachtige Bron leek te zijn, waaruit de wereld op de een of andere manier tevoorschijn kwam, had Het er Zelf geen deel aan. Het bleef afstandelijk en onbeweeglijk voor zijn veelvuldige aanroepen, zijn vreugdes van victorie en het verdriet van de nederlaag. Verdriet of geluk kon Het niet bewegen. Onpartijdig en gelijkmoedig bleef het voor kwaad en goed, voor destructie of voor schepping.

Een gelijkwaardige Oorzaak

Een gelijkwaardige Oorzaak van dingen, een eenzame Ziener
En Meester van zijn veelvoud van vormen,
Het handelde niet, maar droeg alle gedachten en daden,
Als de getuigende Heer van Natuur's myriaden handelingen,
Toestemmend in de bewegingen van haar Kracht.

Zijn loutere blik keurden alle dingen gelijkmoedig goed. Ofschoon het de almachtige Meester was van veelvuldige vormen, bleef het hoofdzakelijk een getuige van Natuur's handelingen en bewegingen van haar kracht, die gelijkelijk sanctie gaven aan al haar daden zonder tussenbeide te komen in het uitrollen van de schepping.

Slotopmerkingen

Deze toestand gaat vooraf aan nirvana, een gelijkmoedige getuige toestand, die alle dingen gelijkelijk bekijkt en met gelijkmoedigheid.

Het Getuige Zelf: p. 283-284

Openingsopmerkingen

Het denkvermogen gaat een getuige toestand binnen, waar men gelijkmoedig is naar alles. De sterke greep van verlangen wordt losgemaakt en het rusteloze denkvermogen rust in een of andere uitgestrekte stilte.

Uitgestrekte stilte

Zijn denkvermogen reflecteerde dit uitgestrekte quiëtisme.

Het Licht van het Zelf begint te vallen op het stille denkvermogen als manestrallen op een meer, dat stil is en onverstoord.

Het getuigende zwijgen

Dit getuigende zwijgen is de Denker's geheime grond:
Verborgen in stille diepten wordt het woord gevormd,
Uit verborgen stilten wordt de daad geboren
Tot in het stemvolle denkvermogen, de werkende wereld;
In heimelijkheid hult zich het zaad, waarmee het Eeuwige
De Stilte zaait, de mystieke geboorteplaats van de Ziel.

Deze toestand van getuige en zijn stilte is de basis, vanwaar gedachten en woorden opkomen en stromen naar uitdrukking. Deze innerlijke stilte is waar al het ware vermogen geboren wordt. In deze toestand van stilte en kalmte handelt het Eeuwige, terwijl het grote ideeën zaait, die de wereld zouden bewegen. In deze innerlijke stilte wordt men gewaar van de ziel.

Het duale vermogen

In God's opperste teruggetrokken en tijdloze zwijgen
Ontmoetten een ziend Zelf en een machtige Energie;
De Stilte kent zichzelf en gedachte nam vorm aan:
Zelfgemaakt uit het duale vermogen verrees de schepping.

In deze stilte is de ware Kennis verborgen en het vermogen, dat werkt in de diepten van de schepping. Deze Stilte is zelf-gewaar, het onpersoonlijke Brahman, Het is ongebooren en eeuwig, dat niet alleen de werken van de Tijd bekijkt, maar waaruit de uitvoerster Maya verschijnt. Brahman manifesteert Zichzelf als de Heer en Zijn Maya, dat de wereld bouwde. Hij is de basis en Zij is de danser, die de schepping bouwt door Haar dans en ritmes.

Het stille zelf

In het stille zelf leefde hij en het leefde in hem;
De stomme onheuglijke luisterende diepten,
Haar onmetelijkheid en haar stilte waren de zijne;
Eén wezen ermee groeide hij ruim, krachtig, vrij.

Aldus werd Aswapati een met het Brahman bewustzijn, zoals gereflecteerd in zijn uitgestrekte onpersoonlijke Denkvermogen, dat nu een getuige was geworden. Hij ervaart de uitgestrektheid, de stilte, de vrijheid en het vermogen, dat het deel is van diegenen, die binnengaan in en geïdentificeerd zijn met deze staat.

Ongebonden

Apart, ongebonden, keek hij naar alle gedane dingen.

Hij stond apart van de schepping en keek naar alle dingen als een stille getuige.

Toeschouwer en scenes

Als een, die zijn eigen verbeelde scenes bouwt
En niet zichzelf verliest in wat hij ziet,
Als een toeschouwer van een zelf-opgevat drama,
Keek hij naar de wereld en zag haar motiverende gedachten
Met de last van lumineuze profetie in hun ogen,
Haar krachten met hun voeten van wind en vuur
Verrezen uit het stilzwijgen van zijn ziel.

De wereld verscheen als een scene, voorgesteld door iemand als Toeschouwer, maar zonder zichzelf erin te verliezen. Hij zag niet alleen de oppervlakte, maar de diepere drijvende krachten, die werkten in de schepping. Hij werd een profeet, die naar de krachten, die in het spel waren, keek en de richting, waarin zij bewogen. Dit alles verrees als een film in de stomme ruimten van zijn ziel.

Vrijheid van begeerte

Alles leek hij nu te begrijpen en te weten;
Begeerte kwam niet, noch enige vlaag van wil,
De grote verontruste onderzoeker verloor zijn taak;
Niets werd nog gevraagd, noch verlangd.

Het is een toestand van Wijsheid, waar stilte zich vestigt vanbinnen en men vrij is van begeerte en het rusteloze zwerven en het twijfelende denkvermogen.

Het Zelf en de Stilte

Daar kon hij blijven, het Zelf, de Stilte gewonnen:
Zijn ziel had vrede, kende het kosmische Geheel.

Zijn ziel had vrede gevonden met het kosmische geheel. Hij had het Zelf gevonden en de Stilte, die de toestand is van diegenen, die een geworden zijn met het Universele Zelf.

Slotopmerkingen

Dit is de gevierde getuige toestand van de yogi, de basis van de denker, de zetel van iemand, die teruggetrokken is uit de wereld en de beelden, die het bouwt met de hulp van een of ander kosmisch Denkvermogen. Dit is de bevrijding, die komt door het Zelf te kennen als geopenbaard door het stille denkvermogen, dat vrij is van de turbulentie van begeertes.

Mentale bevrijding en een Vrije Intelligentie, p. 284-285

Openingsopmerkingen

In deze toestand breken alle mentale constructies uiteindelijk af in de afwezigheid van enige sanctie van het Getuige Zelf. Ons denkvermogen en intelligentie worden een vrije en universele intelligentie.

Niets kon gekend worden door het denkvermogen

Toen viel er plotseling een lichtende vinger
Op alle dingen, gezien of aangeraakt of gehoord of gevoeld
En toonde zijn denkvermogen, dat niets kon worden gekend;
Dat moet worden bereikt, waar alle kennis vandaan komt.

Toen kwam een licht naar beneden, dat alle structuren vernietigde, die het denkvermogen construeert en hen als waarheid gelooft. Maar de waarheid is, dat het Denkvermogen niets kan kennen met zekerheid. Alleen door op te stijgen voorbij het denkvermogen kan men de Bron en het huis van de Kennis ontdekken.

Sceptische straal

De sceptische Straal verstoort alles, dat schijnt
En trof de diepste wortels van het denken en voelen.

Dit licht nam alle premature zekerheden weg, waarop het denkvermogen zijn theorieën bouwt en hen gepassioneerd gelooft. Het vertrouwen, dat we opleggen aan de zintuigen en het denkvermogen, werd weggenomen.

Een middelste term

In een universum van Onwetendheid zijn zij opgegroeid,
Strevend naar een superbewuste Zon,
Spelend in de schijn en regen van hemelsere hemelen
Kunnen zij nooit winnen, hoe hoog zij ook reiken
Of overstijgen, hoe vurig ook hun peiling.

Hij zag, dat deze mentale structuren en systemen van denken tevoorschijn gekomen zijn uit de Onwetendheid en proberen uit te reiken naar het Superbewuste als een boom, die zoekt naar het licht van de zon. Toch is, net zoals de boom, die opwaarts groeit, te ver is van de Bron van het Licht, waartoe het aangetrokken is, ons denkvermogen eenvoudig ook niet in staat om zo de Waarheid te kennen door deze systemen en structuren, die het gebouwd heeft rond de ziel van de mens.

Denkvermogen's instrumenten

Een twijfel tastte zelfs het middel om te denken aan,
Wantrouwen werd geworpen op Denkvermogen's instrumenten;
Alles, wat het neemt voor werkelijkheid's schijnende munt,
Bewezen feit, vaste inferentie, heldere deductie,
Vaste theorie, verzekerde betekenis,
Verschenen als vervalsingen op Tijds kredietbank
Of als goederen zonder waarde in Waarheid's schatkamer.

Zelfs juist de instrumenten van het denkvermogen, onze rede en de zintuigen, kunnen niet vertrouwd worden. Wat zij rapporteren als waarheid en feit door gevolgtrekking en deducties; wat het denkvermogen opbouwt als theorieën en systemen van filosofie, verscheen nu als frauduleuze valuta zonder werkelijke waarde, behalve om ons te bedriegen om te geloven, dat het de waarheid is.

Onwetendheid op een ongemakkelijke troon

Een Onwetendheid op een ongemakkelijke troon
Dreef door een toevallige soevereiniteit de spot
Met een beeld van kennis, gekleed in dubieuze woorden
En in klatergouden heldere, maar ontoereikende gedachtevormen.

Al onze mentale kennis is hoofdzakelijk een Onwetendheid, die op een troon zit, die altijd verandert, terwijl nieuwe theorieën en filosofieën de oude vervangen. Iedere dergelijke filosofie of systeem van denken, dat gepakt is in woorden, die meer verwarren dan verhelderen, meer verzegelen dan openbaren, lijken de ultieme waarheid in zijn tijd. Toch zijn zij grotendeels decoratieve stukken, die stralen, maar niet adequaat om de Waarheid ontdekken en openbaren.

Beeld in een gebroken spiegel

Een werker in het donker door schemerlicht verblind,
Wat het kende, was een beeld in een gebroken spiegel,
Wat het zag, was echt, maar zijn zicht onwaar.

Het denkvermogen is als een werker, die werkt in een zodanige duisternis, dat hij verblind wordt en aangetrokken wordt naar ieder Licht, terwijl het foutief genomen wordt voor de Bron. Maar omdat het denkvermogen juist door zijn natuur gefragmenteerd is, kan het het ware en volledige beeld niet zien van de Werkelijkheid, maar alleen een gebroken en gefragmenteerd beeld. Het gelooft, dat deze partiele, onvolledige en grijze beelden de Waarheid zijn.

Mompelingen van een vluchtige wolk

Alle ideeën in zijn uitgestrekte repertoire
Waren als de mompelingen van een vluchtige wolk,
Die zichzelf verbruikte in geluid en geen spoor naliet.

Ofschoon deze gedachten en woorden en ideeën van het denkvermogen veel geluid maken, zijn zij als wolken, die een tijdje mompelen en dan weggaan zonder een spoor achter te laten.

Slotopmerkingen

Het Zelf van het Denkvermogen, deze uitgestrekte, onpersoonlijke, gelijkmoedige toestand, waarin het denkvermogen binnengaat, is bevrijdend in zijn effect. Het bevrijdt ons van alle religies en sektarische geloofssystemen, zowel als ideologische bevrozingen en huis voor rigide dogma's en gefixeerde opinies en de karkassen van eens levende waarheden.

Het Ineenstortende Huis van het Denkvermogen, p. 285-286

Openingsopmerkingen

Terwijl we steeds meer intrekken in het Zelf van het Denkvermogen, ontdekken we de futiliteit van alle mentale structuren, alle systemen van denken, filosofieën en ideologieën en theologieën, die we rond de ziel gebouwd hebben. Op een ander niveau helpen deze dingen de ziel om opwaarts te klimmen, terwijl zij een ondersteunende structuur leveren. Op een ander niveau worden zij een val en een gevangenis, wanneer de ziel verder moet gaan en teruggehouden wordt door zijn hechting aan deze systemen van denken en geloof.

Een fragiel huis in de lucht

Een fragiel huis, dat hing in een onzekere lucht,
Het dunne ingenieuze web, waaromheen het zich beweegt,
Voor enige tijd uitgezet aan de boom van het universum,
En weer bijeengebracht in zichzelf,
Was slechts een val om leven's insectenvoedsel te vangen,
Gevleugelde gedachten, die broos fladderen in kort licht,
Maar dood, wanneer eenmaal gevangen in vaste vormen van het
denkvermogen,
Geringe doeleinden, die groot opdoemen in mensen's kleine schaal,
Flakkeringen van verbeelding's briljante gaas
En in spinrag gewikkelde geloofsovertuigingen, die niet meer leven.

Al onze door het denken gemaakte systemen van denken zijn als fragiele huizen, die in ijle lucht gebouwd zijn. Beroofd van ondersteuning verdwijnen zij en storten ineen. Zij werden alleen gebouwd om leven's begeerten te rechtvaardigen of zijn anders als het korte gefladder van vlindervleugels, die nauwelijks onze vlucht kunnen dragen naar hogere domeinen. Deze ideeën worden, zelfs wanneer zij geboren zijn uit een of ander partieel licht, spoedig dode systemen van denken, die hun levende waarheden verloren hebben, die hen inspireerden. Zij geven aan mensen's leven een korte betekenis en kleine doelen, terwijl zij een groter dan levensbeeld bouwen rond deze kleinheid. Of anders zijn zij als flakkeringen van verbeelding, die spoedig na hun geboorte sterven. Of anders zijn zij als spinnenwebben van verwarring en geloofssystemen, waarin het menselijke denkvermogen gevangen is en zijn ziel verstikt en gevangen is.

Opgebouwde zekerheden

De magische hut van opgebouwde zekerheden,
Gemaakt van glinsterende stof en heldere maneschijn,
Waarin hij zijn beeld van het Werkelijke schrijnt,
Stortte in elkaar, naar de Onwetendheid, vanwaar het verrees.

Wat we waarheid noemen, zijn zeer vaak premature zekerheden. Deze hut, die gebouwd is met opinies, gezichtspunten, systemen van denken, die we nemen voor de ultieme Werkelijkheid, is in feite de glitter van stof als de manestraal, die erop schijnt. Het beeld of het idee, dat we daar aanbidden, is niet de Werkelijkheid, maar haar vertegenwoordiging. Dit alles stortte nu ineem, terwijl het een uitgestrekte "Nietsheid" achterliet, een Leegte, waaruit alles tevoorschijn leek te komen zonder oorzaak of begin en einde.

Symbolische feiten

Slechts een glans was daar van symbolische feiten,
Die het mysterie verhullen, dat zich in hun glans verborgen houdt,
En valsheden, gebaseerd op verborgen werkelijkheden,
Waardoor zij leven, totdat zij vallen van de Tijd.

Er was daar alleen een of andere glans van een ver verwijderde Waarheid of symbolen, die het mysterie bedekten in hun glans. Of er waren valsheden, die hun kracht nog betrokken van enige verborgen werkelijkheden, waardoor zij leefden door een beperkte doorgang van de Tijd, totdat zij afvallen als droge bladeren van de boom van de schepping.

Het achtervolgde huis van het denkvermogen

Ons denkvermogen is een huis, achtervolgd door het verslagen verleden,
Ideeën, weldra gemummificeerd, schimmen van oude waarheden,
God's spontaniteiten gebonden met formele koorden
En in laden verpakt van rede's ordelijke bureau,
Een graf van grote verloren kansen,
Of een kantoor voor misbruik van leven en ziel
En alle verspilling, die de mens maakt van hemel's gaven
En al zijn verkwistingen van Natuur's opslag,
Een toneel voor de komedie van de Onwetendheid.

Onze denkvermogens zijn gevuld met geesten van voorbije waarheden, die hun eenmaal levende werkelijkheid verloren hebben. Iedere religie en filosofie en ideologie heeft haar doeleinde gehad in het grote Spel. Maar de ziel van de mens gaat altijd voorwaarts. De aanhangers van deze systemen van denken blijven zeer vaak gebonden aan de formules van het verleden, die hun levende werkelijkheid verloren hebben, die er eens geboorte aan gaven. Alle giften, die naar de mens gebracht zijn, de lichten van het Verdere, zijn alle door de mens veranderd in dode karkassen, op wiens tombe en graf hij structuren opricht om zijn ambities te voeden en zijn lust voor vermogen. Het grote avontuur van het leven en haar vreugde verandert in een arme komedie van onwetendheid.

Alles werd steriel

De wereld leek een lange eonische mislukking's scene:
Alles werd steriel, geen basis was nog zeker.

Het is een toestand, waarin alles betekenisloos lijkt en steriel zonder enig vermogen om iets te veranderen. De wereld en de schepping leken een verspilde inspanning, een eeuwigdurende mislukking.

Slotopmerkingen

Dit is een stadium, waar Aswapati doorheen gaat, terwijl hij probeert om de ware remedie te vinden om de wereld te transmuteren in iets, dat goddelijk en mooi is. Maar wat hij hier ervaart, is de wereld, die gevangen is door mentale structuren, die omgeven zijn door een uitgestrekte Nietsheid.

De Wereld als een Schaduw, p. 286

Openingsopmerkingen

De wereld verschijnt als een cinematografische schaduw zonder enige substantie. Maar hoe het tot bestaan kwam en wat haar doeleinde is, blijft verzegeld.

Veroordelende straal

Belaagd door de rand van de veroordelende straal
Verloor de bouwer Rede haar zelfvertrouwen
In de succesvolle kunstgrepen en wending van denken,
Dat de ziel de gevangene maakt van een frase.

Onze rede bouwt theorieën en de ziel wordt gevangen als een gevangene in haar web van woorden. De rede stortte hier ineen met de ineenstorting van de wereld en alles, dat het beschouwde als werkelijk en tastbaar.

Briljante gissing

Haar hoogste wijsheid was een briljante gissing,
Haar machtige gestructureerde wetenschap van de werelden
Een voorbijgaand licht aan wezen's oppervlakten.

Wat de rede nam als de ultieme waarheid, was maar een voorbijgaande glans, die valt op de oppervlakken van het leven. Juist onze wetenschap, waarop we vertrouwen om de waarheid te openbaren, bleek een wetenschap te zijn van verschijningen, die de diepten niet kunnen peilen van de schepping, noch de Wijsheid aanschouwen, die daar werkt.

Schema, getekend door besef

Niets was daar, behalve een schema, getekend door besef,
Een substituut voor eeuwige mysteriën,
Een gekrabbelde figuur van de werkelijkheid, een plan
En elevatie door de architect Woord,
Opgelegd aan de schijnbeelden van de Tijd.

De rede vertrouwt de zintuigen voor zijn eerste observatie van de werkelijkheid. Maar de zintuigen openbaren de werkelijkheid niet, zij verzegelen het eerder door een web van gewaarwordingen te spinnen, dat we foutief voor de werkelijkheid nemen. Wat de zintuigen doen, is een schema tekenen, een beeld, een patroon, waarop het woord haar eigen theorieën over de werkelijkheid bouwt. Maat dit gebouw is de Werkelijkheid niet, maar alleen een tijdelijk en voorlopig plan op een tekenpapier.

Kosmische Nietsheid

Bestaan's zelf was door een twijfel overschaduwd;
Het leek bijna een drijvend lotusblad
Op een naakte poel van kosmische Nietsheid.

In die toestand lijkt zelfs het bestaan een twijfelachtige schaduw, alsof het een lotusblad was, dat dreef op een kosmische Leegte.

De toeschouwer en schepper Denkvermogen

Deze grootse toeschouwer en schepper Denkvermogen
Was slechts een of andere halfziende's afgevaardigde,
Een sluier, die hing tussen de ziel en het Licht,
Een idool, niet het levende lichaam van God.

Het Denkvermogen verloor zijn suprematie. Zijn scheppingen en zijn zien leken hoofdzakelijk een of ander afgevaardigd vermogen, dat ergens anders vandaan kwam. Wat ervoor verborgen was, was veel dierbaarder en werkelijk dan dat erdoor gezien werd. Het kon de ziel niet zien en het Licht, behalve door een sluier. Het zag een idool van God en niet zijn levende Werkelijkheid.

Een leeg terugdeinzen

Zelfs de stille geest, die zijn werken aanschouwt
Was een of ander bleek aanzien van het Onkenbare;
Een schaduw leek het weidse en getuigende Zelf,
Zijn bevrijding en zijn onbeweeglijke kalmte
Een leeg terugdeinzen van zijn uit in de Tijd gemaakte dingen,
Niet de zelf-visie van Eeuwigheid.

In die toestand leek zelfs de getuige geest alleen een bleke voorkant van wat verderop was en Onkenbaar. Het besef, dat alleen een schaduw is, het Getuige zelf inbegrepen, gaf een besef van vrede en kalmte van immobiliteit en onthechting van alle dingen, het eigen zelf inbegrepen. Toch was dit meer een terugdeinzen van in de tijd geboren dingen en niet de ware visie en het zien van de Eeuwigheid.

Slotopmerkingen

Dit prijzen de meeste yogi's als nirvana. Toch is het meer een reflectie in het denkvermogen van een nog hogere toestand.

Een Doorgang en Niet de Laatste Stap, p. 286-287

Openingsopmerkingen

Deze toestand, die yogi's zouden kunnen nemen voor een laatste bevrijding, is alleen een passage naar een nog grootser Verderop.

Onze machtige Moeder

Diepe vrede was daar, maar niet de naamloze Kracht:
Onze lieflijke en machtige Moeder was daar niet,
Die haar kinderen's levens aan haar boezem verzameld,
Haar omhelzing, die de wereld in haar armen neemt
In de peilloze verrukking van het Oneindige,
De Zaligheid, die schepping's prachtige kern is
Of de witte passie van God-extase,
Die lacht in de vuurzee van het grenzeloze hart van Liefde.

Deze toestand is vol vrede, maar de Kracht en Zaligheid ontbreekt. Maar de Goddelijke Moeder's lieflijke en machtige Aanwezigheid en Haar uitgestrekte alles omarmende liefde werd hier niet gevoeld. Het was een eenzijdige realisatie, leeg van het begrip van schepping en de zuivere passie en extase, die de werelden bouwden. Het gelach van God en Zijn grenzeloze hart van Liefde konden hier niet gevoeld worden.

Een grotere Geest

Een grotere Geest dan het Zelf van het Denkvermogen
Moet antwoorden op het vragen van zijn ziel.

Er werd gevoeld, dat hier iets, dat fundamenteel was, ontbrak. Een grotere Geest dan het Zelf van het Denkvermogen moet gevonden worden om het zoeken van zijn ziel te bevredigen.

Een deelervaring

Want hier was geen vaste clou en geen zekere weg;
Hoog klimmende paden eindigden in het onbekende;
Een artiest Zicht construeerde het Verdere
In tegengestelde patronen en conflicterende kleuren;
Een deelervaring fragmenteerde het Geheel.

Wanneer het Licht van het grotere Zelf valt op het denkvermogen, ervaren we een of andere reflectie van Dat. Maar het denkvermogen, dat een gefragmenteerde werkelijkheid is, de twee aspecten van de Ene, dat is de statische en de dynamische kant, worden alsof gescheiden. Vandaar, dat de weg naar een nog grootser

Verderop hier niet getraceerd kan worden. Alleen de Goddelijke Moeder's Genade kan het pad verder openen. Wanneer men in deze conditie blijft, kan men construeren, wat Verderop ligt, maar het doet het zo in termen van een onverzoenlijke dualiteit. Het is een deelervaring en geen ultieme Waarheid, die God en de Wereld, het Zelf en de Natuur verzoent.

Vormloze Leegheid

Hij keek naar boven, maar alles was leeg en stil:
Een saffieren firmament van abstract Denken
Ontsnapte naar een vormloze Leegheid.

Het Denken eindigde in een abstractie of een blanco ontsnapping in een vormloze Leegheid

Een vergeefs en onwetend zoeken

Hij keek naar beneden, maar alles was duister en stom.

Een geluid werd gehoord, ertussen, van denken en gebed,
Een strijd, een werk zonder einde of onderbreking;
Een vergeefs en onwetend zoeken verhief zijn stem.

Het Verderop was een lege stilte. Beneden was een duister en stom gebied, afgewisseld met het lawaai van denken en gebeden. De gebieden van de natuur beneden leken een gebied van strijd en werk zonder enige onderbreking en een vergeefs zoeken, dat probeerde om de Nietsheid verderop te peilen.

Slotopmerkingen

Het is een toestand, waar denken begint te vallen in leegte of te eindigen in een abstractie. De zin en het doeleinde van de schepping ontbreken. De Kracht, die de werelden bouwt en de extase van de schepping, wordt daar niet gevonden.

De Twee Firmamenten, p. 287-288

Openingsopmerkingen

De schepping leek, vanaf deze toestand een uitgestrekte oceaan, die doelloos rolde onder een onverschillige hemel.

Kusten van Onwetendheid

Een gerucht en een beweging en een roep,
Een schuimende massa, een ontelbaar gekrijs
Rolde voor eeuwig op oceaan's deining van het Leven
Langs de kusten van sterfelijke Onwetendheid.

De schepping, die krioelde van alle soorten leven, leek vanaf dit uitkijkpunt niets anders dan een schuimende massa en ontelbaar gekrijs en het rumoer van winden op een oceaan, die geflankeerd wordt door kusten van Onwetendheid.

Wankele en immense borst

Op haar wankelijke en immense borst
Verdrongen zich wezens en krachten, vormen, ideeën als golven
Voor gedaante en suprematie,
En rezen en daalden en rezen weer in de Tijd;
En onderaan de slapeloze beroering,
Als een Nietsheid, ouder van de worstelende werelden,
Een enorme schepper Dood, een mystieke Leegte,
Die voor altijd de irrationele schreeuw ondersteunt,
Voor altijd het hemelse Woord uitsluit,
Onbeweeglijk, vraag en antwoord weigerend,
Rustte onder de stemmen en de mars,
De schemerige Onbewustheid's stomme onzekerheid.

Zoals golven rijzen en dalen, zo rijzen en dalen in deze oceaan ook verscheidene vormen, krachten, wezens, ideeën, alsof uit een bed van 'Nietsheid'. De dood leek deze wereld te creëren uit een mystieke leegte. Het onderhield een wereld zonder doeleinde of oorzaak. Het fiat of adem van de heer, het Woord van de Schepping, die het spel van het leven sanctioneerde, werd hier niet gekend. Een uitgestrekte onzekerheid was het einde, waar vragen en antwoorden beide zonder betekenis leken.

Twee firmamenten

Twee firmamenten van duisternis en van licht
Stelden hun grenzen tegenover de geest's wandeling;
Het bewoog gesluierd naar binnen uit Zelf's oneindigheid
In een wereld van wezens en momentane gebeurtenissen,
Waar alles moet sterven om te leven en leven om te sterven.

De Eenheid van de Schepping was verloren en gesplitst in twee helften. Een werkelijkheid van duisternis en een andere van licht, die tegengesteld waren aan elkaar. Alles was een overgankelijk spel van overgankelijke dingen, waar alles moet sterven en herboren worden en weer sterven.

Onsterfelijk door hernieuwde sterfelijkheid.

Onsterfelijk door hernieuwde sterfelijkheid,
Doolde het in de spiraal van zijn daden
Of rende rond in de cycli van zijn denken,
En was toch niet meer dan zijn oorspronkelijke zelf
En wist niet meer dan toen het eerst begon.

Alles bewoog in eindeloze cirkels en spiralen, die terugkeren naar hetzelfde punt, terwijl zij een indruk geven van onsterfelijkheid. Er werd geen besef van progressie gevoeld in deze betekenisloze cyclus van geboorte en dood.

Uitsterving de enige ontsnapping

Te zijn was een gevangenis, uitsterven de ontsnapping.

De schepping was een gevangenis en de enige oplossing was om op de een of andere manier eruit te ontsnappen door uitsterving, --- uitsterving van de cycli van geboorte en dood.

Slotopmerkingen

Een onverzoenlijke oppositie wordt aldus ervaren tussen de wereld en God, de schepping en de Schepper. De enige manier om het kosmische raadsel 'op te lossen' was om eruit te ontsnappen.

Slotopmerkingen voor het Canto

Deze ervaring is misschien de voorloper van een ommekeer naar nirvana of moksha. De schepping, die gezien wordt vanuit deze toestand, leek een futiele verspilling zonder enige zin of doeleinde, die op de een of andere manier opkomt uit Nietsheid en danst op deze vage instabiele basis van de Onbewuste Leegte.

EINDE VAN CANTO DERTIEN